

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈԶԸ ՓՐԿՉԻ
ՀՐԱՇԱՓԱՌ ԵՎ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ
ՄԱՅՐ ՏԱԾԱՐՈՒՄ

(1977 թ. ապրիլի 10)

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

«Զի՞ խնդրէք գկենդանիս ընդ մեռեալս: Չէ աստ՝ այլ յարեալ» (Ղուկ. ԻԴ. 6):

«Ինչո՞ւ եք փնտրում նրան մեռյալների մեջ, որը կենդանի է: Նա այստեղ չէ, այլ հարություն առավ»:

Միրելի հավատացյալներ,

Ղուկաս ավետարանչի վկայությունն է այս Հիսուսի մասին: Վկայություն, որ դարեր ու սերունդներ բազում իրար փոխանցեցին միմյան մեր օրերը որպէս մեծագույն ավետիս: Անցնող երկու հազար տարիների մարդկային ոգեկանության ու ողջ պատմության առանցքը՝ անիմանալի հրաշքն է Հիսուսի հարության:

Գողգոթայի բարձունքում, չարչարանաց խաչի վրա, Հիսուս ավանդել էր իր վերջին շունչը, ապա՝ Նրա մեռյալ մարմինը հանձնվել էր հողին, գերեզմանը թաղելով ծանր մի քարի տակ և հոռմեացի գինձորներից թողել այնտեղ որպէս պահակներ: Կատարվել էր մի մեծ ողբերգություն: Բոլոր արդար սրտերը ողբում էին Հիսուսի մահը և դրանում տեսնում շիջումը իրենց երազանքների իրականացման, որովհետև դարերով սպասված ու գտնված Մեսիան խորտակվել էր ու գերեզմանվել: Խոնարհ մարդկանց հոգիների երկնքում հանգել էին աստղերը հույսի: Խավարն ու հուսահատությունն էր տիրում արդարության ծարավի խոնարհ բազմությունների սրտերում: Այս հոգեմաշ ապրումներով սզեկոծ՝ բարեպաշտ կանաչ եղան առաջինները, որ միաշաբաթի վաղ առավոտյան եկան Հիսուսի գերեզմանին խունկ և յուղ բերելու: Բայց հագիվ մոտեցած, զարհուրանքով տեսան, թե գերեզմանի մեծ քարը թավալված է մի կողմ, և ինքը գերեզմանը դատարկ է մնացել: Այդ պահին է, որ երևացին նրանց, ինչպես երանելի մի երագի մեջ, լուսավոր կերպարանքներով երկու մարդիկ, որոնք մեղմիկ, սակայն

պաշտոն ձայնով ասացին նրանց. «Ձի՞ խնդրեք զկենդանիս ընդ մեռեալս. չէ աստ՝ քանզի յարեաւ. յիշեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Գալիլիայ և ասէր թէ պարտ է Որդոյ մարդոյ մատնիլ ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց և ի խաչ ելանել և յերրորդ ամօր յառնել»:

Հիսուս մեռելներից հարություն էր առել: Մահը պարտվել էր հաղթությանը, ինչպես պիտի ասեր հետո Պողոս առաքյալը: Հաղթություն՝ ընդդեմ մեղքի, ընդդեմ չարի, ընդդեմ անարդարության: Հաղթություն՝ որ մարդկային հոգու ազատ աշխարհում բացեց մի նոր ճանապարհ, ճանապարհը՝ նյութի կապանքներից ազատվելու, ճանապարհը մահը հեզնելու, ճանապարհը փրկության, ճանապարհը հավերժ ապրելու:

Հիշեցին այն ժամանակ երուսաղեմացիք, և հիշում ենք մենք էլ այսօր, մարգարեական խոսքը Հիսուսի, թե՛ «Ես կենդանի եմ և դուք կենդանի լինելոց էք»:

Հոգու աշխարհի բարձունքներում, Հիսուսի հարությունը դարձավ ավելի իրական, քան ինքը նյութական իրականությունը: Անհիմանային դարձավ ստուգություն, դարձավ հավատք, դարձավ ստեղծարար ուժականություն, դարձավ մարդու կյանքը իմաստավորող փարոս, դարձավ առաջնորդող լույս: Դարձավ անկարելիի ու կարելիի սահմանների վրա բարձրացած նյութեղեն պարիսպը տապալող փոթորիկ: Դարձավ կերտիչ մարդկային պատմության:

Եվ չմոռանաք, որ մարդը իր մարդկային էությանը ամեն բանից վեր՝ ոգեկան մի իրականություն է, բնության նյութականության ծոցում: Իր բոլոր նյութական պայմանավորումներով հանդերձ, մարդը բարձրանում է իր հոգեկանով նոր մակարդակի վրա, ստեղծում է նոր որակ նյութի տիեզերքում: Այդ նոր որակով է, որ բնորոշվում է մարդու մարդկայնությունը:

Հիսուս Իր գերբնական հարությանը մահավանդ, հավիտենական երաշխիքն է հանդիսանում ոգեկանի, այսինքն՝ մարդկային իրականության:

Մարդիկ և սերունդներ բազում հավատացին և պիտի հավատան միշտ, որ Հիսուսի գերեզմանի քարը տապալող անտեսանելի և անհիմանայի ուժը, կտապալի և միշտ պիտի տապալի բոլոր՝ արդար հույների և երազանքների վրա ծանրացած գերեզմանաքարերը, ինչքան էլ անհնար թվա այդ, գերեզմանող անհրավ ձեռքերին:

Մեր հիմնավորյց ժողովուրդը, հայ ազգը, շատ դարեր առաջ, քրիստոնեության արշալույսի առաջին իսկ շողարձակումների օրերին, հավատաց հարության հրաշքին, հավատաց Քրիստոսի հարության շնորհներով մարդկային կյանքը հեղաշրջելու և պաշտոնակերպելու աշխարհասասան ստեղծարար գաղափարին:

Նոր կազմավորվող ու իր լինելության ուղին փնտրող հայ հոգին, հարուցյալ Քրիստոսի Ավետարանով գտավ իմաստը իր գոյության և ձևերը իր ոգեկանության: Ավետարանի՝ լույսով շաղախվեց ու արգասավորվեց իր հոգին: Մշակույթը և պատմությունը հայոց՝ արգասիքներն են այդ լույսի, ազգային ինքնատիպ ձևերի ու կադապարների մեջ: Լեզուն և գրականությունը, գիտությունը և դպրությունը, ճարտարապետությունն ու քանդակագործությունը, երաժշտությունն ու նկարչությունը, աղև գիտակցությունը բարոյականի, ծարավը ճշմարիտի ու արդարի, տենչը ազատ ապրելու, զգացումը ընտանեկան սրբության, հերոսական ըմբռնումը հայրենիքի սիրտ, — ահա անկորնչելի արժեքներ, որոնք Քրիստոսի շնորհներով ամենցին ու ծաղկեցին հայոց ողջ պատմության ընթացքում: Ինչքան խոր ճշմարտություն կա՝

Ավարայրի ճակատամարտի նախօրյակին և Վարդան զորավարի արտասանած ճառի մեջ, թե՛

«Հազկերտը կարծում է, թե մենք քրիստոնեությունը իբրև զգեստ ենք կրում. բայց այն մենք չենք կարող փոխել, ինչպես գույնը մեր մարմնի»:

Եվ ահավասիկ մենք ևս, այսօրվա հայերս, կանգնած ենք մեր քրիստոնեական ազգային ոգեկանության նույն պատվանդանի վրա, նույն լինելության ու արգասավորման ճանապարհին, նույն հավատքով, նույն ստեղծարար կամեցողությամբ, նույն բարոյական ու հայրենասիրական իդեալներով ոգեշնչված: Մենք նույն հայերն ենք, ինչպես Տիգրան Մեծի, ինչպես և Մեսրոպ Մաշտոցի և Վարդան Մամիկոնյանի օրերին: Մեզանից ամեն մեկը հայ է երեք հազար տարիներից ի վեր:

Այս զգացումներով, այս մտորումներով ու տենչանքներով մենք՝ հայ քրիստոնյաներս, ողջունում ենք մի անգամ ևս հրաշքը Քրիստոսի հարության և վերանորոգում մեր սրբազան ուխտը հավատարիմ մնալու մեր լուսաբնակ նախնաց հրաշագործ հավատքին, միշտ բարձր պահելու աշխարհի և պատմության սուղն ջահը հայկական ոգեկանության, միշտ կենդանի ու պայծառ պահելու մեր մայրենի հարազատ լեզուն, մեր հոգիները միշտ սնելու և ազնվացնելու հայ հոգևոր մշակույթի արժեքներով, միշտ ամեն բանից թանկ դավանելու վերածնված արդի մայր երկիրը մեր՝ հավիտենական Հայաստանը ամենայն հաջոց, որ իր նոր կյանքով, իր նոր լույսերով, իր նոր սխրանքներով ու իդեալներով, ուղիղ գծով համալրումն է հայ ազգային ոգեկանության և շարունակությունը հայոց պատմության հերոսական երթի: Դուք բոլորդ, բոլորդ անխտիր, սիրեցյալ զավակներ Մեր, Հայաստանից թե սփյուռքի ճամփաներից, սուրբ Զատիկի ավետաբեր այս պահին լայն բացեք դռները ձեր սրտերի և ընդունեցեք Աստուծո օրհնությունը սուրբ Էջմիածնի նվիրական սեղաններից և կարոտալի ողջույնը մայր հայրենիքի, ձեր հավատակից եղբայրների և քույրերի:

Զատիկ է այսօր, սիրելիներ, ցնծացեք և ուրախ եղեք, զի դատարկ է գերեզմանը խաչյալ Քրիստոսի: Ցնծացեք և ուրախ եղեք նաև, զի դատարկ է նույնպես գերեզմանը մեր նահատակված ժողովրդի:

Փա՛ռք Քրիստոսի հրաշափառ Հարության:

Փա՛ռք հայոց ազգի ու հայրենիքի լուսաշող վերածնունդին:

Եվ արդ, «Գնացեք սիրով որպես և Քրիստոս սիրեաց մեզ և մատնեաց զանձն իր վասն մեր պատարագ», «զի թեպետ և երբեմն էիք խաւար, արդ լոյս էք ի Տէր, իբրև զորդիս լուսոյ գնացեք» (Եփես. Ե 2, 8):

«Զի յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց, մահուամբ զմահ կոխեաց և յարութեամբն իյրով մեզ զկեանս պարգևեաց». ամեն:

